

# Adrián Orr-en *Niñato* filma

## Egun on, erresistentzia

*Niñato* bezalako pelikula gutxi dago. Askotan galdetzen diogu geure buruari non ote dauden gure garai historikoa erakusten duten pelikulak, noiz ikusiko ote ditugun gertuko errealitateak pantaila handian. Baita non ote dauden istorio edo argumentuetatik haratago errealitate horiek lengoia zinematografikoaren bidez islatzeko gai diren pelikulak ere. Erabaki formalak jokoan jartzen dituztenak: zein kamera erabili, zein leiar, nondik filmatu, zenbat denbora, soinua nola grabatu, nola lotu irudi eta soinu horiek guztiak. Askotan galdetzen diogu geure buruari non ote dauden horrelako pelikulak, beraz garrantzitsua da *Niñato* bezalako aurkikuntza ospatzea.



Lur Olaizola  
@lur\_olaizola



Pablo La Parra  
@Pau\_Dziga

Eta ez bakarrik ospatzea; baita pelikulari buruz hitz egitea ere, pelikulaz eztabaidatzea eta idaztea, pelikula denok elkarrekin ikustea, pelikula bultzatzea eta aldarrikatzea. Horrela, agian, lortuko dugu pelikulak irauñ dezan, berehalakoa gainditu dezan –sariak eta estreinaldiak, urteko film onenen zerrendak– eta etorkizuneko proiektuentzat eredu bilakatu dadin.

Adrián Orren (Madril, 1981) lehen luzemetraia da *Niñato*. “Niñato” ezizenez ezaguna den David Ransanz aurkeztuko digu pelikulak, hogeita hamar bat urteko hip hop musikaria. Baina Davidek bere familiarekin dituen harremanetan murgilaraziko gaitu batez ere: Mimi, Oro eta Luna umeekin eta bere guraso eta arreba Elirekin konpartitzen duen

bizimoduan, alegia. Izan ere, Orren kamera Ransanztarren etxean sartuko da, Madrilgo auzo bateko elkarren ondoko bi etxebizitza txikitik. Filmak zaintza sare konplexu baten gertuko erretratu zinematografikoa osatzen du –sare hau batez ere familiako emakumeek aurrera ateratzen dutela ezkutatu gabe–.

*Niñato* nazioarteko hainbat zinemalditan saritu dute. Nyonen, Buenos Airesen, Quiton edo Sevillan, besteak beste. Hala ere, bira arrakastatsu hau baino askoz atzerago bilatu behar da filmaren jatorria, 2013. urtean hain zuzen ere. Urte horretan zuzendariak *Buenos días resistencia* laburmetraia egin zuen. Pieza oso hau *Niñato* pelikularen eszena bakarra da. Bertan Mimi, Oro eta Luna ikusiko ditugu esnatzen. “Egun on” xu-



xurlatzen du Davidek. Oraindik ilun dagoen gelan umeen mugimenduak antzematen ditugu. Pixkanaka hasiko dira jantzen, oraindik begiak itxita dituztela. Ez dute esnatu nahi. Ez dute jantzi nahi. Ez dute eskolara joan nahi. Eguneroko erresistentzia erritual bat da. *Niñato* umeen beste esnaldi batekin bukatuko da. Mugikorraren alarmak joko du, begiak irekitzen hasiko dira. Hiru urte pasa dira, umeak hazi egin dira pelikulan gure begien aurrean, baina berriro ere ikusiko ditugu pixkanaka esnatzen egun arrunt batean. Bi esnatze hauek markatzen dituzte *Niñato*-ren denborak. Bi denbora aldi berean. Denbora lineal bat –zuzendaria Ransanz familiarekin bizi izan zen sei urteak– eta denbora zirkular bat –Ana Pfaffek eginiko



muntaia eraginkora sortzen dituen ohi-ko keinu errepikakorrak-. Denboraren halabeharrezko joana eta egunerokotasunaren zirkularitatea. Eta bien arteko bidegurutzean, erresistentzia aurkituko dugu, oraingoan, benetako erresistentzia. Elkarrekin aurrera egitearen duintasuna. Seguruena hau da *Buenos días resistencia* izenburuak ematen digun irakurketa gakoa: *Niñato* erresistentziarik oinarritzkoenaren erretratua da. Egunerokotasunaren erresistentzia.

Erretratu hau egiteko *Niñato* filmaren elementurik garrantzitsuenetako bat hau da: Orr non kokatzen den, nondik filmatzen duen. Leku hori deskribatu ahal izateko, zuzendariaren hainbat erabaki azaleratu behar ditugu. Hasteko, pelikulan dagoen “barrukotasun” berezia.

» ‘Niñato’ erresistentziarik oinarritzkoenaren erretratua da. Egunerokotasunaren erresistentzia

---

» Ez da “pelikula sozial” konbentzionala, non “zuzendari konprometitu” bat auzo batera joan eta ia etnografoa balitz bezala errealitate exotiko bat erretratatzeko duen

---

*Niñato* ez da “pelikula sozial” konbentzionala, non “zuzendari konprometitu” bat auzo batera joan eta ia etnografoa balitz bezala errealitate exotiko bat erretratatzeko duen. Dimensio organiko eta zuzena dago *Niñato*-n: David zuzenda-

riaren lagun minetako bat da; musika talde bereko kide ere izan ziren. Beraz, Orr bere auzoa filmatzen ari da, bere mundua. Baina mundu berekoa izateak ez du ezer bermatzen. Erronka gertutasun hori ikusgai egitea da eta, meritua,





kasu honetan, hori lortzeko zuzendariak hartutako erabaki zinematografikoetan datza. Bi erabaki indartsu daude, besteak beste: zuzendariak kameralariarena egin du eta 50mm-ko leiar finko bakar bat baino ez du erabili filmatzeko. Era honetan erretratua literalki distantzia justutik dago egina. Johan van der Keuken zinegileak zioen bezala, distantzia bat negoziatzean datza errealitatearen edozein eszenaratze zinematografikoren oinarrizko galdera: "Nola gurutzatu ni eta bestearen arteko hamar metroak, nola lortu espazio berean egotea... normalean ukitu dezakedan distantzian filmatzen dut, ukitua izan naitekeen distantzian. Eta hor, ukitua ez ezik, ez-onartua ere izan naiteke". Zinegileak, kamerak eta protagonistek partekatzen duten espazioaren bilaketa, distantzia honen negoziaketa, hauxe da *Niñato*-ren arazo zinematografiko oinarrizkoa. Orrek ikasi behar izan zuen oso leku zehatz batean jartzen, ez voyeur bat sentitzeko bezain urrun, ezta arrotza izateko bezain gertu ere. Emaitza zinearen bidez eraikitako hurbiltasun berezia da.

» Nola egin prekaritate garaiko egunerokotasunaren erresistentziari buruzko film bat? Zuzendariak espazioa erabiltzeko moduarekin lortu du

» Egunerokotasun erradikal bat ikusten dugu: protagonisten erresistentziak eta duintasunak gertuko mundu materiala kutsatzen du

## OTSAILAREN 2AN DONOSTIAKO TABAKALERAN

Bilbok urtero zinema dokumentalari eta film laburrei eskaintzen dien Zinebi jaialdian ikusi ahal izan zuten Euskal Herriko ikusleek *Niñato* lehenbiziko aldiz iazko azaroan. Geroztik beste emanaldi bat gutxienez izan du, Gasteizko Monterhermoso kulturguneko Zinema Gaur programaren barruan.

Nolanahi, honelako proposamen zinematografikoak pantaila handian ikusteko aukerak ez dira oso ugariak izaten gurean. Aukera bakan horietako bat izango da otsailaren 2koa: Donostiako Tabakalera, Aro Atomikoa zikloaren barruan, 19:00etatik aurrera eskainiko dute *Niñato*.

Adrián Orr zuzendaria ere bertan izango da, pelikula ikusi ondoren ikusleekin solas egiteko prest.

Zuzendariaren beste erabaki handi bat zera da: ez azaltzea ezer esplizituki, guztia somatu dadila. Protagonis-  
tei buruz, adibidez, ez dago informazio gehiegirik, beraien arteko ahaidetasuna ere ez dago argi. Pertsonaiak beren hitz eta ekintza txikien bitartez besterik ez ditugu ezagutzen. Eta hori nahikoa da, beraiekin bizi gara. Une historikoarekin ere gauza bera gertatzen da. Izan ere, kritika batzuek “tes-  
tinguru” falta leporatu diote pelikulari.

Hala ere, askotan boteretsuagoa da hitz-erdika esaten dena inosatzen dena baino. Pelikula-  
ren grabaketaren sei urteek bat egiten dute M15 mugimendua-  
rekin eta haren ondorengo bizi-  
tzekin, baita mu-  
rrizketa-programen ezarpenarekin eta krisia-  
ren efektuen areagotzea-  
rekin ere. Elkarrizketaren batean Orrek kontatzen du egoera honi aipamen zuzenik ez egitea nahita hartutako erabakia izan dela. Ikusten ez dugun arren, Davidek eta bere neskalagunak M15 mugimenduan parte hartu zuten eta momenturen batean, zuzendaria sartzekotan egon zen erreferentzia zuzenen bat, eszenaren batean telebista bateko albisteen soinua gehituz, esate baterako. Azkenean, ideia alde batera utzi zuen eta apustu esplizitua saihestea izan zen. Orrek ez zuen “krisia” istorio bateko dekoratu bilakatu nahi. Nola lortu, orduan, garai zehatz hori pelikula osoan zehar antzeman zedin? Nola egin prekariedade garaiko egunerokotasunaren erresistentziari buruzko film bat? Kasu honetan, erabaki zinematografi-  
koak espazioarekin dauka zerikusia.

*Niñato*-n denbora historikoa egune-  
roko espazioen tratamenduaren bitar-  
tez azaltzen zaigu. Bertan pertsonaiak elkarrekin bizi dira, elkar maite dute, eztabaidatzen dute, amesten dute, ikas-  
ten dute. Edward Soja hirigileak zioen



Adrián Orr zuzendaria  
(Madril, 1981).

ez dagoela errealitate edo prozesu so-  
zialik espaziotik at. Harreman sozia-  
lak, Sojak azaltzen duenez, espazio bizi  
batean gertatzen direnean bilakatzen  
dira egiazko eta zehatz. Hori ere bada  
*Niñato*: bizitako espazioen bilduma. Pe-  
likularen eszenak espazio-errepertorio  
murriztu batean gertatzen dira –mai-  
tasun eta haserrealdi mundu bat, txikia  
eta gertuko, auzoaren eskala be-  
rean–: batez ere, Daviden

familia bizi den elka-  
rren ondoko etxebi-  
zitza txikiak; bai-  
na baita etxetik  
eskolarako  
bidea, bi-  
daiaren bat  
kotxez edo  
metroz;  
edo tabe-  
na batera  
pare bat  
irteera la-  
bur. *Niñato*  
filmeko pro-  
tagonistak bi-  
zitako espazio  
txikietan ibiltzen  
diren bitartean, beren

elkarrizketek erresisten-  
tzia txikien konstelazio  
baten zirriborroa egi-  
ten dute zatika. Eskolako  
atean, adibidez, Davidek

beste guraso batzuekin hitz egiten du jangela ordaintzeko zailtasunaz; eta ba-  
rrez, umeei etxean bazkaltzen emateko  
“eguerdietako kluba” sortzen dute bat-  
-batean. Daviden arreba Elik egiten di-  
tuen iruzkinez ere beste hainbeste esan  
daiteke –Espainiako unibertsitatearen  
prekarietate-labirintoan lanpostu bat  
sendotzeko borrokatzen ari da perso-  
naia hori–. Egunerokotasun erradikal  
bat ikusten dugu: protagonisten erre-  
sistentziak eta duintasunak gertuko  
mundu materiala kutsatzen du, egune-  
roko espazioak.

Keinu bat aldarrikatu behar da *Niña-  
to*-n: bere koherentzia. Egunerokotasu-  
naren duintasun oharkabea aldarrikatu  
ez ezik, oso pelikula txikia da bere bai-  
tan ere: iraupen laburra, erakundeen  
laguntzarik gabe egina, baliabide formal  
eta teknikoen ekonomia txikienean oi-  
narrtua. Beharbada horregatik da hain  
proposamen zintzoa. *Niñato* bezalako  
pelikula gutxi dago. ■

**LUA**arkitektoak

hirigintza  
hirigintza aholkularitza  
udal planak  
urbanizazioak  
peritazioak  
balorazioak  
etxebizitza proiektuak  
birgaitzeak  
barne diseinua...

Río Arga Kalea 28, 31014 Iruña  
Tel 948 13 26 97  
lua@luark.com

**MARCOS**  
okindegia

**Benetako  
aitzinako ogia**

© 943 450 966  
Ubarburu pasealekua, 113  
Astigarraga (Gipuzkoa)

**TRADEBI**  
TRANSLATION

tradebi@tradebi.com

ogiaren egia

**Galparsoro**  
OKINDEGIA

Ogi biologikoak  
Harri errotan xehetutako irinarekin egindako ogiak  
Orantza ogiak

Kale Nagusia 6 (Alde Zaharra) - DONOSTIA - Tel.: 943 421 074